

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	073 Менеджмент
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	3,5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	екзамен

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Чорна Ольга Юріївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу

посада

chorna@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-050-710-5629

телефон

Viber за номером
телефону

месенджер

аудиторія кафедри ПУММ

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Вивчення курсу передбачає систематизацію знань здобувачів щодо: формування системи знань з методології і методики антикризового управління, сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань в галузі антикризового управління, а саме: системи знань і навичок управління у кризових ситуаціях, розв'язання складних завдань стратегічного значення в ринкових умовах, організації системи управління, адекватної вимогам сучасної економіки.

Результати навчання:

Знати: сутність та механізми виникнення кризових явищ у діяльності підприємства; причини, що обумовлюють розвиток кризових явищ; концептуальні засади організації антикризового управління, його задачі, функцій та принципи організації; сутність та задачі діагностики кризових явищ та загрози банкрутства підприємства, порядок її проведення; глибину та можливі наслідки розвитку кризи; сутність та зміст програми антикризових заходів підприємства, її мету та порядок розроблення.

Вміти: обирати ефективну правову форму господарювання з урахуванням стартових можливостей і спеціалізації; згідно з чинним законодавством складати засновницькі документи, створювати та реєструвати підприємства з урахуванням особливостей різних організаційних форм та форм власності; ідентифікувати та аналізувати можливий вплив чинників ризику та виявляти симптоми кризових ситуацій; користуватися інструментарієм визначення потенціалу виживання підприємства, проводити експрес- та фундаментальну діагностику загрози банкрутства підприємства на базі сучасного методичного інструментарію; розробляти та реалізувати політику антикризового управління підприємства.

твом; оптимізувати антикризову програму підприємства, контролювати результативність антикризових заходів, розробляти та впроваджувати запобіжні заходи щодо потенційних кризових ситуацій у діяльності організації.

Передумови до початку вивчення: Базові знання щодо загальних економічних процесів на макро- і мікрорівнях; загальне уявлення про економічні, фінансові та облікові питання у розрізі господарюючого суб'єкта; навички у сфері наукових досліджень та прийнятті управлінських рішень.

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою викладання дисципліни «Антикризове управління» є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі антикризового управління підприємством, практичних навичок з діагностики різних видів криз, підготовки та реалізації програм виведення підприємств з кризового стану.

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК11*. Здатність формувати альтернативні стратегічні напрями розвитку організаційних систем.

СК12*. Здатність забезпечувати надання необхідної організаційно-методичної та консультативної допомоги господарським одиницям різних форм власності у регіоні

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Поняття кризи в системі функціонування та розвитку підприємства та фактори, що обумовлюють їх виникнення	денна 4/2 заочна 0,5/0,2 5	Поняття та сутність кризи. Фази і циклічність прояву криз Причини виникнення криз Класифікація криз Характеристики економічних криз	Презентації в PowerPoint. Семинар-нарада “Кризи та стійкість підприємств” Тести. Індивідуальні завдання.
2	Поняття та сутність антикризового управління	денна 4/2 заочна 0,5/0,2 5	Проблематика антикризового управління Стратегії і моделі антикризового управління Діагностика кризового стану підприємств Технологія антикризового управління підприємством	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
3	Основні домінанти антикризового управління підприємством	денна 4/2 заочна 0,5/0,2 5	Економічна безпека. Реінжинірінг. Поняття реінжинірінгу. Основні етапи реінжинірінгу. Учасники реінжинірінгової діяльності і їхні функції. Рейдерство: причини та негативні наслідки для розвитку ринкового бізнес-середовища в Україні.	Презентації в PowerPoint. Ділові ігри. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
4	Особливості управління персоналом в умовах кризи	денна 4/2 заочна 0,5/0,2 5	Створення антикризової команди управління. Роль людського чинника в кризових ситуаціях. Стимулювання і мотивація ефективності праці працівників в кризових ситуаціях.	Презентації в PowerPoint. Міні – тренінг “Створення антикризової команди управління”. Тести.
5	Антикризове управління фінансами підприємства	денна 4/2 заочна 0,5/0,2 5	Причини виникнення фінансових криз у діяльності підприємств Процедура банкрутства Прогнозування банкрутства підприємства. Санація підприємства Політика антикризового управління підприємством при погрозі банкрутства.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Індивідуальні завдання.
6	Консалтинг в системі антикризового управління	денна 4/2 заочна 0,5/0,2 5	Роль антикризового управлінського консалтингу. Моніторинговий консалтинг в антикризовому управлінні Планування доходів підприємства. Зміст і завдання фінансового плану.	Презентації в PowerPoint. Робота с кейсами. Тести.

№	Тема	Години (Л/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
7	Антикризова програма розвитку підприємства	денна 4/2 заочна 1/0,5	Процес формування антикризової програми підприємства . Методи (заходи) антикризового управління . Характеристика антикризових заходів . Контроль за виконанням антикризової програми підприємства.	Презентації в PowerPoint. Робота с кейсами. Тести. Індивідуальні завдання.

Рекомендована література

Основна література

Законодавчі і нормативні матеріали:

1. Закон України «Про підприємства в Україні» № 887 від 27.03.91 із змінами та доповненнями URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/887-12#Text>
2. Кодекс України. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Журнал «Бізнес». URL: <https://www.business.ua/>

Основні підручники та навчальні посібники:

7. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: навч. посібник В. О.Василик. Вид. 2-ге, виправл. і доп. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 504 с.
8. Васильєва Т.А. Держава, підприємства та банки в системі антикризового управління: монографія Суми: Вид. «Ярославна», 2013. 488 с.
9. Захаренко Н. С. Антикризове управління підприємством на основі класифікації криз та факторів їх виявлення Вісн. Приазов. держ. техн. ун-ту. Сер. Екон. науки. 2010. Вип. 20. С. 60-62
10. Каліна Л. М. Антикризовий менеджмент : навч. посіб. Бердян. ун-т менедж. і бізнесу. Донецьк : Юго-Восток, 2008. 295 с.
11. Коваленко, В.В., Суганяка М.В., Фучеджи В. І. К Антикризове фінансове управління в системі суб'єктів економічної діяльності: методи та інструменти оцінювання : монографія/ В.В. Коваленко, М.В. Суганяка, В. І. Фучеджи. Одеса., 2013. 381 с
12. Кривов'язюк І.В. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. Київ : Видавничий дім "Кондор", 2020. 396 с.
13. Ляшенко О. М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства : монографія. 2-ге вид., пере - робл. Київ: НІСД, 2015. 348 с. URL:https://niss.gov.ua/sites/default/files/2015-10/lyashenko_1_druk-43fc7.pdf (дата звернення: 15.09.2022).
14. Економічна безпека: держава, регіон, підприємство : монографія : в 3 т. Т. 3 / за заг. ред. В.О. Онищенко та Г.В. Козаченко. Полтава : ПолтНТУ, 2019. 399 с.
15. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: Монографія. КНЕУ, 2004. 268 с.
16. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства : монографія за ред. д-ра екон. наук, проф. П. Г. Перерви та д-ра техн. наук, проф. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО. Х. : Віровець А. П. : Апостроф, 2012. - 703 с.
17. Чернявський А. Д. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. Київ: МАУП, 2006. 256 с. 16. Штангрет А. М. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. К.: Знання, 2007. 336 с.

Допоміжна література

18. Крупка М. І., Рубаха М. В., Барилюк І. В. Стратегії фінансування розвитку бізнес-структур в Україні: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2016. 310 с.
19. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К., 2001. 580 с.
20. Чорна О.Ю. Основні функціональні складові економічної безпеки інтегрованої промислової структури. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2016. № 6 (230). С. 187–193.
21. Crump, Jeffrey (2019). Cyber Crisis Management Planning: How to reduce cyber risk and increase organizational resilience. p. 11.
22. Groh, Maximilian (3 April 2016). Being Strategic: Strategy-specific Project Management in Times of Crisis. CreateSpace Independent Publishing Platform. p. 192.

23. Koutsoukis, Nikitas-Spiros & Farantos, Georgios. (2015). Integrated Crisis Management: A Literature Review. 35-53

24. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни "Антикризове управління" (для здобувачів спеціальності 073 "Менеджмент" освітнього рівня «магістр» денної та заочної форми навчання). / Укл. О.Ю. Чорна. Сєверодонецьк: вид-во Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, 2018. 58 с.
2. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни " Антикризове управління " (для здобувачів спеціальності 073 "Менеджмент" освітнього рівня «магістр» денної та заочної форми навчання). / Укл. О.Ю. Чорна. Сєверодонецьк: вид-во Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, 2018. 52 с.
3. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з дисципліни " Антикризове управління " (для студентів спеціальності 073 "Менеджмент") /Укл. О.Ю. Чорна. Київ: вид-во Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, 2023. 28 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	70	
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	40
Індивідуальна робота	-	30
Залік (тест)	30	30
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату, що базується на низці внутрішніх положень СНУ ім. В. Даля та вимогах чинного законодавства.

Під час вивчення курсу здобувачі самостійно виконують навчальні завдання, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), які перевіряються на унікальність за допомогою Internet-джерела (програма Antiplagiarism.net.).

До текстових робіт висуваються вимоги, за якими усі запозичення (ідеї, розробки, твердження, відомості) мають бути оформлені за допомогою актуальних посилань на відповідних авторів.

Обов'язково надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Завдання і заняття:

Під час викладання курсу використовується студентоцентризований підхід у формі проведення практичних/семінарських занять у малих групах, проблемно-орієнтованої структури лекційного матеріалу, що викладається, та групових/індивідуальних консультації (теоретичних та проектних) за курсом.

Опанування програмного матеріалу можливе при відвідуванні лекційних занять на яких використовуються наступні методи навчання: розповідь, бесіда, передачі і сприйняття навчальної інформації, аналіз нормативно-правових актів.

Відвідування аудиторних занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу Строки виконання та задачі завдань визначаються індивідуально кожному слухачеві з урахуванням причин відсутності на заняттях. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними.

Поведінка в аудиторії:

На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки. В аудиторії мають зберігатися етичні та взаємоввічливі відносини з дотриманням зворотного зв'язку. Слухачі під час занять мають бути зосередженими і не заважати викладачеві проводити заняття; вони не повинні залишати аудиторію без звернення до викладача за дозволом.